

Checklista vid val av läromedel

Checklista vid val av läromedel

Som professionell lärare behöver du förutsättningar för att undervisa och ge varje elev goda förutsättningar att nå höga kunskapsresultat. En viktig förutsättning är tryckta och digitala läromedel som är verktyg för att planera, genomföra och bedöma undervisningen med.

Det finns många olika läromedel och mycket undervisningsmaterial. Det är därför viktigt att du eller ditt lärar- eller ämneslag kan ställa krav och få läromedel med hög kvalitet och välja sådana som passar dig, klassen och undervisningssituationen.

Den här checklistan innehåller frågor som bör finnas med i en läromedelsdiskussion och kommenterar till vad man som lärare bör kräva av ett läromedel med hög kvalitet.

Medlemmarna i Läromedelsföretagen vill att Checklistan vid val av läromedel leder till ett medvetet förhållningssätt till läromedel och undervisningsmaterial och att diskussionen är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Vi vill att checklistan bidrar till att lärare får bättre förutsättningar för sitt uppdrag och till att alla elever kan nå högre kunskapsresultat.

Så här använder du checklistan

Här finns sju frågor om tryckta och digitala läromedel. Varje fråga kommenterar vilka krav du bör kunna ställa på ett läromedel med hög kvalitet.

Läromedel utvecklas av författare som är aktiva lärare i samarbete med redaktörer (vanligen lärarutbildade och med flera år undervisningserfarenhet), ämnesexperter, formgivare, illustratörer, systemutvecklare och andra förlagsmedarbetare. Arbetet genomförs i en projektgrupp. För ett grundläromedel kan arbetet ta flera år. I arbetet ingår förstudie, författande, redaktionellt arbete och utprovning i skolor.

Du använder i din undervisning självfallet både läromedel, annat undervisningsmaterial, eget material och samtal för att undervisa men du har som professionell lärare rätt att få "böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning" (som det står i skollagen) och få "läromedel av god kvalitet" (som det står i läroplanen).

Gå igenom frågorna och gör en samlad bedömning. Har jag som lärare tillgång till de bästa läromedlen för klassen och undervisningssituationen? Fungerar läromedlet för det kollegiala samarbetet? Fungerar läromedlet i förhållande till annat undervisningsmaterial och förutsättningarna på skolan i övrigt?

Lärrarhandledning

Fråga 1: Finns det en lärarhandledning till läromedlet?

- Lärrarhandledningar är verktyg för lärare att planera och genomföra undervisningen för en hel kurs eller årskurs. De kan förklara läromedlets didaktiska idé och ge läraren ytterligare material för undervisningen. Lärrarhandledningar kan också ha verktyg för bedömning av

kunskapskraven. Digitala läromedel kan i lärarhandledningen ha särskilda verktyg för lärare.

- Forskning visar att lärarhandledningar har ett stort värde.

Flexibilitet

Fråga 2: Ger läromedlet möjligheter att undervisa flexibelt och anpassat till enskilda elever med olika kunskapsnivåer och förmågor?

- Ett grundläromedel täcker hela eller väsentliga delar av en eller flera kurser eller årskurser. Läromedel har också andra delar som lärarhandledningar, texter på olika svårighetsnivåer, arbetsböcker och digitalt material. I digitala läromedel finns allt samlat.
- Med flera olika delar kan läraren undervisa flexibelt och anpassat till olika elevers behov.

Värden och vetenskaplig grund

Fråga 3: Vilar läromedlet på läroplanens värdegrund och vetenskaplighet?

- Läromedel är objektiva med relevanta ämnesvetenskapliga rön och olika perspektiv. De har grund i beprövad erfarenhet och beaktar utbildningsvetenskaplig forskning. De följer värdegrunden i läroplanen och utvecklas med grund i det demokratiska samhället och dess mångfald och med beaktande av att skolan är en plats för möten och utveckling på likvärdiga villkor för alla elever. Läromedel kan uppmuntra elever till personliga ställningstaganden.
- Det är viktigt att läromedel är aktuella och tidsenliga eftersom värdegrund och vetenskap utvecklas över tid.

Innehåll

Fråga 4: Innehåller läromedlet det centrala innehållet och främjar det ett varierat arbetssätt?

- Läromedel innehåller det i kurs- eller ämnesplaner angivna centrala innehållet och täcker alla väsentliga moment med en anpassad svårighetsnivå och progression. Innehållet är vid tiden för publicering aktuellt och korrekt. Begrepp, teorier, illustrationer och sammanhang förklaras och är anpassade till eleverna. Uppgifter och övningar är omväxlande, motiverande och utmanande.
- Läromedel bör främja ett varierande arbetssätt med genomgångar, samtal, gruppövningar, diskussioner och enskilt arbete.

Struktur

Fråga 5: Har läromedlet en struktur som ger undervisningen progression och eleverna sammanhang?

- Läromedlet har en uppbyggnad som motsvarar läroplanens och främjar kunskapsutvecklingen. Språket är anpassat till årskursen. Läromedel främjar att eleverna kan lära sig och förstå självständigt och underlättar övergången till högre årskurser.
- Strukturen i läromedlet ska förstärka undervisningen och lärandet.

Tillgänglighet, formgivning och digital funktionalitet

Fråga 6: Är läromedlet tillgängligt och har det formgivning och funktionalitet som förstärker undervisning och lärande?

- Läromedel är tillgängliga och tar hänsyn till elever med olika behov. Läromedel har typsnitt, rubriksättning, bilder och illustrationer och en grafisk formgivning som förstärker undervisning och lärande. Digitala läromedel har funktionalitet som förstärker undervisning och lärande.
- Även formgivningen och funktionaliteten ska förstärka undervisning och lärande.

Kunskap

Fråga 7: Bidrar läromedlet till att utveckla kunskaper och förmågor?

- Läromedel främjar, på olika nivåer, utvecklande av kunskaper och förståelse samt förmåga att analysera, tänka kritiskt och tillämpa. Läromedel främjar användning av olika källor och autentiskt material. Läromedel stimulerar till ett livslångt lärande.
- I slutändan ska läromedlet vara ett verktyg som gör att alla elever når högre kunskapsresultat.

2020-02-13